

EEN BEPROEFD OUD-ROTTERDAMSCH HUISVADER DOOR W. J. L. POELMANS.

Tijdens de zestiende eeuw was de familie Tromper te Rotterdam een aanzienlijk geslacht, waarvan verschillende leden zitting hadden in de Vroedschap. Jacob Pietersz. Tromper opende in het jaar 1524 de reeks; na hem maakten achtereenvolgens deel van dit college uit zijne zonen: Adriaan Jacobsz. Tromper 1542—1558, Jacob Jacobsz. Tromper genaamd Duyn 1558—1563 en Aelbrecht Jacobsz. Tromper 1568—1573. In 1575 kwam de derde generatie aan de beurt door de verkiezing van Gijsbrecht Adriaensz. Tromper.

Deze was toen in de kracht van zijn leven, bijna 45 jaar oud. Hij bezat het groote huis „Sint Joris” aan de noordzijde van den Middeldam op de Hoogstraat, strekkende tot aan het Kerkhof (nu genaamd Boerenvischmarkt); later werd het perceel ook aan de zijde van het Kerkhof volgebouwd met een huis, bestaande uit twee gedeelten, waarvan het eene, genaamd „Amsterdam”, verhuurd en het andere door Tromper zelf bewoond werd, nadat hij „Sint Joris” in 1582 verkocht had aan zijn schoonzoon Jan Clementsz. de Goor.

Tromper was een welgesteld man, die leveranties deed voor de uitrusting van haringbuizen, een niet onbeteekenend grondbezit had en daarbij een oliemolen oprichtte achter zijn huis aan het Kerkhof, waartoe hij in 1579 verlof kreeg van de Vroedschap.

In het jaar 1595 verloor Tromper zijne huisvrouw Maritge Elandsdr. Op zijn ouden dag stond den weduwnaar slechts verdriet te wachten door hetgeen hij met zijn kinderen zou zien gebeuren. Wij vernemen daarover het een en ander uit de archiefstukken, zoowel wat betreft zijn gehuwde kinderen Eland, Ingetje, Maritje, als zijn ongehuwden zoon Jan.

Reeds in het testament, dat hij in September 1596 maakte, klinkt een sombere toon over het gedrag van zijn zoon Eland, die wegens gemaakte schulden „*zijn zelven absent gemaect heeft.*”

Eland was sedert 1589 gehuwd met Maria de Severijn, een naar Rotterdam gekomen Antwerpsche jongedochter. In het jaar 1591 had hij den eigendom verkregen van een huis en oliemolen aan de Kipstraat genaamd „Sint Jan”, met alle gereedschappen en toebehooren, alsmede een stalling. In 1596 wordt zijn failliet-

verklaring uitgesproken en vlucht hij de stad uit. Over zijn goederen en die zijner vrouw worden curators gesteld, die in Juni 1597 de onroerende goederen verkoopen aan Elands zwager Jan Clementsz. de Goor voor de som van 4250 gulden.

Bij een later testament van Gijsbrecht Adriaensz. Tromper, verleden op 2 Juli 1605, bepaalde Elands vader, „dat de kinderen van Eelandt Gijsbrechtsz. aen haere vierde part gecort ende affgetrocken zal werden alle t gene hy comparant denzelven Eelandt ten huwelicke off anders gegeven ofte voer de schulden van dezelve Eelandt zoe als borge als anders betaelt heeft; de kinderen van Eelandt Gijsbrechtsz. moeten in desen boedel inbrengen over t gene haere vader zoe ten huwelyck als anders heeft genooten als over t gene hy desen boedel schuldich is, in alles de somme van 3563 gulden 14 stuyvers”; de akte wijst uit, dat Eland destijds niet meer in leven was.

Al evenmin voorspoedig ging het Maritje Gijsbrechtsdr. Tromper, die in Juli 1583 de huisvrouw was geworden van den koopman Gerrit Vranckenz. van Beest van Heemskerk.

Ook deze schijnt tot financieele misère gekomen te zijn; Van Beest toch trad in het jaar 1598 als commies in dienst van de Magellaensche Compagnie, om op de uitreeding onder Olivier van Noort de reis naar Oost-Indië door de Straat Magellaens mede te maken.

Over den admiraal van Noort en diens onderneming geeft Arnoldus Buchelius in zijn Diarium eenige regels, die juist niet van waardeering getuigen. Den leider van den tocht noemt hij „een eertijds verlopen en berooid individu, behoorend tot het schuim der zeeroovers”. Over de bemanning heet het: „Bovendien heeft hij soldaten en schepelingen, bereid om alles te wagen, een bende, die aan het leven geen waarde hecht”. De herberg „de dubbele Witte Sleutels” van Van Noort was de verzamelplaats, waar onder den beker de plannen werden besproken. Het meegaan op dezen gevaarlijken tocht van een getrouwd man en vader als Van Beest van Heemskerk wijst er op, dat deze maatschappelijk mislukt was; anders zou hij voor eene matige bezoldiging zijn leven niet in eene dergelijke onderneming gewaagd hebben.

De reis zou voor Gerrit Vranckenz. van Beest noodlottig wezen; hij overleed onderweg en liet zijn vrouw Maritje Gijsbrechtsdr. Tromper met vijf kinderen achter.

Den 13 November 1602 wordt zijn huis „den Eenhoeren” aan de Kipstraat krachtens vonnis verkocht.

Bij meergenoemd testament van 2 Juli 1605 verklaart Gijsbrecht Adriaensz. Tromper, dat zijne dochter Maritgen Ghijsbrechtsdr. „is gecoemen in zoo grooten verloop van schulden bij haer en haeren overleden man gemaect, dat hy comparant in dezelve schulden als borge ende anders alreede zoeveel heeft moeten betaelen, zulcx dat de voorn. Maritgen Ghijsbrechtsdr. ten respecte van dyen, mitsgaders van t gene daermede dezelve Maritgen Ghijsbrechtsdr. uytghehuylickt is ende van t gene hij comparant bovendyen dezelve Maritgen zoe tot vorderinge van haren boedel ende neeringe als anders tot haeren behooff gegeven ende gedebourseert heeft . . . des wilt hy comparant dat de voors. kinderen van Maritgen Ghijsbrechtsdr. van haerluyder vierdepart gecort ende affgetrocken zal werden alle t gene de voors. Maritgen Ghijsbrechtsdr. heurluyder moeder uyt zaecke ende in der voegen als boven, den voors. interest alsboven daermede opgereeckent, meer genooten heeft als haeren voors. moeders erffve bedraegen mach . . .”

Werkelijk moesten dan ook de kinderen van Maritje Ghijsbrechtsdr. later in den boedel inbrengen, hetgeen hun moeder aan huwelijksgoed genoten had en het bedrag der schulden, die voor haar door Gijsbrecht Adriaensz. Tromper betaald waren, bedragende te zamen 4324 gulden 4 stuivers 6 penningen.

Nog minder benijdenswaard was het lot van Gijsbrecht Trompers dochter Ingetje, gehuwd met Jan Clementsz. de Goor, waard in „de Spiegel”, een herberg, door De Goor in 1590 gekocht en gelegen aan de Hoogstraat naast het huis „Sint Joris”.

Een gelukkig huwelijk is dit zeker niet geweest. De Goor heeft, daartoe aangespoord door zijn bijzit, een moordaanslag op zijn vrouw gepleegd, waarbij hij haar zwaar verwondde en daarna op de vlucht ging; zijn vrouw herstelde echter en hij is later wederom in genade aangenomen en teruggekeerd ¹⁾.

Uit hun huwelijk werd geboren een zoon Clement, die blijkens notarieele attestatie een natuurlijk kind had bij een dienstmaagd zijner ouders, Judith Jansdr. Zijne moeder Ingetje slaagde er ten slotte in deze zaak te beklinken voor f 100,—, die nog met scheld-

1) De mare ervan drong zelfs tot Utrecht door en Arnoldus Buchelius verzuimde niet, in zijn dagboek de gebeurtenis aan te teekenen.

woorden werden uitbetaald en in ontvangst genomen.

Gijsbrecht Tromper zou ook van zijn ongehuwd gebleven zoon Jan niet veel genoeg belevén.

Uit diens testament, verleden 12 Februari 1597 voor notaris J. Symons, vernemen wij: „dat hij hadde geprocreert ende verweckt uyt Neeltgen Pietersdr., ongehoude persone, eertyts dienstmaecht van Gijsbrecht Adriaensz. Tromper, zijn comparants vader, éen dochterken genaemt Grietgen Jansdr. ende dat t selve kindts moeder is een persone van zoberen staet, zeer cleine middele hebbende tot t zelve kints onderhout”.

Voor denzelfden notaris testeert Jan Gijsbrechtsz. Tromper den 3 November 1620 opnieuw, waarbij hij o.a. legaten maakt aan zijne natuurlijke dochter Grietje Jansdr. en aan haar moeder Neeltgen Pietersdr., eertijds bij hem comparant gewoond hebbende. Verder benoemt hij daarin tot zijne erfgenamen de kindskinderen van Eland Gijsbrechtszn. Tromper, zijn overleden broeder, en de kinderen van zijn zuster Maritgen Gijsbrechtsdr. Tromper, die zelve vruchtgebruik krijgt.

Kort daarna, nl. den 21 Januari 1621, wordt Jan Gijsbrechtsz., Tromper verdronken uit de Schiedamsche Schie opgehaald; de inventaris van zijn nagelaten boedel geeft daarover de volgende doodschulden:

„Betaald den 24 Januari 1621 aan Gerrit Dircx 2 gulden 8 stuyvers van dat hy Jan Gijsbrechtsz. als drenkeling gevist heeft aen den aenslach van de Schiedamse Schie;

den Bailliu van Schielant voor vacature op de schauwe 3 gulden; denselven voor schuytvracht heen en weer van Schiedam om het doode lichaem alhier ter stede te brengen, mitsgaders voor t gene by hem is betaelt aen de persoonen, dewelcke den voorn. Jan Gijsbrechtsz. hebben in de schuyt gebracht ende voer de bewaernisse van synen mantel, te samen 2 gulden”.

Dit ongelukkige uiteinde van zijn zoon Jan heeft Gijsbrecht Adriaensz. Tromper niet meer beleefd; in 1613 had de dood aan zijn veelbeproefd leven een einde gemaakt.